

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhöz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszamondására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 21.

Haldoklás.

— Politikai levél a fővárosból. —

Tíz nap még s a koczka eldől: kirtart-e végig a Bánffy-kormány a hatalomhoz való makacs ragaszkodásban vagy pedig elszánja magát a curiusi ugrásra, hogy megmentse még a mit lehet, a szabadelvűpárt kopott presztizséből. De történjék bár a legrosszabb, a mit a jelek után ítélve alig lehet hinni, maradjon Bánffy s tetőzze be uralkodása gyászos korszakát a legflagransabb alkotmány sértéssel — az az egy bizonyos, hogy a rendszert többé meg nem mentheti, utána dől az mint egy rossz álom párázata a nemzet leigázott lelkiismeretén, a politikai erkölcstelenség ezer szállal összebogozott kolonczával magával viszi, mint fegyencz lába a vasgolyót, testével együtt rántja a semmiségbe, mint súlyosztó súlyát az ő egyéni jelentéktelenségének, mint fejkövét azoknak a politikai hulláknak, melyeknek bomlási processusa a Tisza-lex-szel együtt megkezdődött.

Negyedszázaddal ezelőtt született ez az alkotmányos monstruoizálás, mely a többséguralom példátlan merev és rideg statuálásával az önzés gondolatát gerinczévé tette a nemzet erkölcsi organismusának. Az emberek gyöngéit emelni a kormányzati erő főforrásává és princípiumává, uralkodni a telhetetlenek gyarlóságai kihasználásával, az önálló ösz-

tönök minden nemesebb gerjedelmeinek elfojtásával — ebben volt virtuóz a rendszer megalkotója s politikai és társadalmi világnézetének ezt a mérgét elcsepegtette mindenüvé a közélet intézményeiben, inficiálni tudta vele a nemzeti élet minden vérejét. Én vagyok a többség, enyém az ország, hatalom és dicsőség mindörökké. Rajtam kívül idegen isteneid ne legyenek! Tőlem jó minden erő és áldás forrása, kivülem nincs boldogulás, enyém a mult, jelen és jövő; akaratom jutalmaz és fölemel, haragom lesújt és semmivé tesz.

Van valami gondviselészerű abban, hogy az elbizakodott dölyfnek ezt a Belramoth-bálványát most egy kisebbség parittyái tördelik darabokra. És nem mulatságos-e nézni, a mint a megdőlött hamis bálvány papjai kezökkel tördelve jajveszékelnék és sopánkodnak a parlamentarismust fenyegető végveszélyen, mert nem az történik, amit a többség, ez a többség akar. Mi lesz a parlamentarismusból, ha a kisebbség szabhat irányt a nagy majoritásnak s akarátát, jogos érdekei érvényesülését rákényszerítheti a numerikus többségre?! Mintha bizony nem abban nyerne revolucziót az erkölcsi világrend egész igazságszolgáltatása, hogy a miben vétkes, abban veszejti el az egyeseket és intézményeket, mintha az események egész logikája nem abban nyerne mély és örök erkölcsi tanulságot, nem abban fejezné ki a dolgok és tények benső igazságát, hogy az eszmék mar-

tyuma a maga erkölcsi erejével edződve erősbül a viszonyok nyomása, a hatalom üldözése alatt s megnövekedve expanzióvitásában szétrobbantja a rá nehezedő tömegeket, hogy diadallal törjön utat új formáknak, új alakulásoknak.

Igenis, a pillanat elérkezett; ez eltespedt, elrenyhült politikai élet, mely már csak saját visszaéléséből táplálkozott, új eszmékre, új igazságokra vár. A nemzeti társadalom anyagcseréjének törvénye elemi erővel keresi érvényesülését. Halál fuvaltat és friss tavaszi szellő küzd e parlamentben egymással. A hamis publikánusok szemforgatása semmit sem használ többé; ócska jelszavaikon tulzott az idők szelleme. Mint zavaros ködárnyak hadakoznak még, viaskodnak és forgatják fegyvereiket, de csak gyermeteg babonáság öltözteti husba üres káprázataikat, az költ alakot tétova körvonalaira.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 21.

Madarász József elnökölt.

Csendesen kezdődött az ülés. Bánffy már 10 órakor benn volt a Házban, de még előtte érkezett Madarász a korelnök. Hamar megjött báró Fejérváry Géza is, a kiról rebesgették, hogy a napirend előtt fog beszélni. A kérvények előterjesztésekor az ellenzék zajosan megélenezte azokat a feliratokat, a melyeket a lex-Tisza ellen adtak be.

Aztán jelentette az elnök, hogy a napirend

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mese a hetedik karkötőről.

Irtta: Stella.

A prüsszögő zakatoló vonat a málnási állomásnál megáll egy pillanatra lélegzetet venni aztán sebesen robozva viszi tovább az utasokat. A máskor oly mozgalmas, az utasoktól minden időben hemzsegtető állomás most csendes nyugalmassá szerte szomorú képet öltött. A fürdő idejűnek immár vége és bizony, a kinek nem feltétlenül szükséges nem is keresi fel a különben kies, de most zord kopár sziklaktól hóval borított égig nyúló hegyektől körülvett helyet.

Este van, a tájra sűrű köd borul. Bagi Anna az ak'ostai botgyár új levelezője az egyetlen utasfélenken néz körül és sajnálkozó tekintetet vet az elrobozó vonat után, hol jobban kellemesebben érezte magát, mint a gyéren világított csendes állomásnál, honnan a brassó-Budapesti vonat késése miatt csak holnap indulhat tovább. Kétségbeesetten járt fel-alá a perronon, mi tevő legyen most, nem várta amint látszott senki bár a központból ntasítást adtak az itteni raktárgondnoknak hogy őt ha esetleg az idő rosszassága miatt azonnal nem folytathatná útját minden szükségessé ellátva. És most annak dacára egyedül kell lennie, egyedül kell a sötét éjszakában az ismeretlen uton elindulnia a faluban szállást

keresni. Könyvei megeredtek és sűrű cseppekben folytak végig arcán.

— A nyomorult — mondá zokogástól szagatott hangon, annyi emberség nincs benne hogy . . .

Nem fejezhette be a gondolatot egy alak lelkendezve futott hozzája. A libegő szoknyájáról tudta meg, hogy asszony.

— Nagyságos kisasszony csókolom kezeit megbocsássék, hogy ilyen későn jövök. A kuton vízer valék és nem hallám a vonati érkezését.

— Hát kicsoda maga jó asszony?

— Az őrné instálom, s a nagyságos gondnok ur eugem bizott meg vala, hogy a nagyságát éji szállással ellássam s ha parancsolja vacsorát s . . .

— Igen? — felelt a leány könyeit letörölve — hát a gondnok ur nincs talán itthon.

— De igen honn vagyon, de tetszik tudni instálom ő nem szeret vala semmi némű fehérnéppel foglalatoskodni. Olyan furcsa magában élő ember ő.

— Szeretik itten?

— Vagy igen, iszen jó ember, nem bánt soha senkit csak fehérnép ne jöjjön a közelébe akkor minden jólvagyon.

— De talán mennék már a szállásra — mondta Anna — olyan fáradt vagyok.

— Ha parancsolja kezét csókolom, mehetünk, de hol vagynak a nagysága rongyai, azokat bévinnék előbb a házba.

A mint a pogyászt lehelyezték az őrnéhez

mentek hol Annát terített asztal és tornyosan felvetett patyolat ágy várta. Jóízűen falatozott a kitűnő székelyturóbból, s csakhamar lefeküdt, hogy a két napi fáradságot kipihenve erőt gyűjtson a holnap teendő hat-nyolcz órai kocsitához. Sokáig forgolódott ágyában, folyton az a zord magában zárkózott ember volt előtte, aki úgy gyűlölte a nőket a ki különben igen jó ember, s a ki neki mostantól fogva hivatal társa lesz. Képzelem, mennyit fog bosszantani — gondolta — a helyett, hogy majd segítségemre legyen megnehezíti amugy is nehéz helyzetem! Ilyen gondolatok közt aludt el. Álma nem volt az az üdítő pihenést adó álom a mi ilyen nagy fáradság után kellett volna, hogy bekövetkezzék, egész éjjel azzal a remetérel perelt, veszekedett. Az valósággal megkeserítette az életét.

Korán kelt és kíváncsian tekintett a találkozás elé. Még öltözöködött mikor egy munkás jött jelenteni, hogy az iroda előtt várja a kocsit. Sietve végzett toilettjével s csakhamar az irodába ment. Aklosa leendő lakhelyét akarta értesíteni érkezéséről. Az egyik íróasztalánál igénytelen külsejű fiatal ember ült, nagyon elmélyedhetett az előtte levő munkában mert a belépő neszére fel sem emelte fejét.

Ez az? — gondolta a leány — megfelel a képnek, amit magamnak róla festettem. Kis ideig szó nélkül állt és várt. Amaz csak dolgozott tovább. A leány megszólalt.

— Mondja kérem hányat kell cseنگelni Aklosnak.

kimerítése után indítványt fog tenni a karácsonyi szünet tárgyában.

A jegyző felolvasta az interpellációs könyvet, a melybe Pichler Győző, Luegernek a románokkal való szövetségéről jegyzett be interpellációt.

Az elnök most a honvédelmi miniszternek adta a szót.

A honvédség esküje.

Baró *Fejérváry Géza* a következőket mondotta: Nem voltam jelen, mikortegnap Polónyi belevonta a vitába a honvédséget. Kérem az ellenzéket, legyen szives a véderőt s annak egyes elemeit ne vonják bele a vitába. A honvédség mindig hű marad esküjéhez, ha talán nem is fog mindig Polónyi és társai kedvében járni.

Elnök választó-vita

Barta Ödön helyteleníti, hogy a honvédelmi miniszter azt, a mit Polónyi a maga nevében mondott, úgy hozza elő a miniszter, mintha egy társas egész főnökként mondta volna. Egyébként abban, hogy Polónyi felolvasta a honvédesküt, semmi helytelenítendő nincs. A napirendet csakis Kossuth indítványa értelmében fogadja el. Szilágyi azért mondott le az elnöki székről s ment ki a pártból, mert nem akarta azokat a visszaéléseket magáévá tenni, melyek a pártban felburjánzottak. Hanem persze a politikai felelősséget még is az ellenzékre akarják hárítani a züllött állapotokért. A függetlenségi pártnak talán az a feladata, hogy legyezesse a többség visszaéléseit, melyektől magának a többségnek tekintélyes tagjai is megcsömörlöttek. Foglalkozik *Tisza Kálmán nagyváradi beszédével*, mely szerinte csak az ellenzéknek használ. Az a tétel, hogy a kisebbségnek a többség akarata ellen szegülni nem szabad, hamis. Hátha a többség egy tételes törvényt támad meg, akkor nincs joga a kisebbségnek ellenszegülni? Kötelessége a kisebbségnek, mikor a többség hiteles törvényt akar lerombolni, bünt akar elkövetni, hogy elébe feküdjek és ne engedje tovább. Kötelessége ez minden polgárnak (Ugy van a szélsőbalon.) Most a kiegészítési provizoriumhoz a kormány-nak nincs joga.

Most a kormány törvénytelen alapon áll. Ez az oka, hogy míg 30 évig nem akadályozta meg a kiegészítést a függetlenségi párt, mert a kormány törvényes alapon állt, addig most megakadályozza, mert letért a törvényes alapról. (Ugy van! — a szélsőbalon.) Hegedüs alterna-

tív javaslatok lehetetlenségéről beszél. Az ördög kívánt alternatív javaslatokat. Hiszen a törvény önálló rendelkezést követel. 1898. májusában a kormány határozottan törvénytelen tételre lépett, mikor külállamokkal szövetségi viszony fenntartására vállalkozott. Mert Ausztria az ő szemében, pláne gazdasági tekintetben külállam. Hegedüs azt mondja, hogy a vitarendező bizottság rendez itt új meg új scénákat. Hát Josipovich lemondását a vitarendező bizottság inscenálta? Az marta ki Szilágyit az elnökségből? Ezeket a scénákat a rendszer inscenálta. Hegedüs tegnap vádolttnak mondta magát. Ha a szóló lenne bírása, minden skrupulus nélkül elítélné.

Hegedüs: Főlebbeznék.

Meszlényi: Bánffyhoz, ugy-e?

Bartha Ödön: Hiába mondja Hegedüs, hogy a Tisza-javlat csak manifesztum, hiába mások, hogy csak tréfa-törvényt akarnak abból csinálni, csak elnök kell hozzá. (Zajos tetszés az ellenzéken). De vajjon megszűnik-e az alkotmány ha a miniszterelnök referál a kisebbségnek? Hát Badenit nem a kisebbség buktatta meg? (Felkiáltások jobbról: A korona!) Hiszen mi is azt kívánjuk, hogy a korona buktassa meg Bánffyt. Azért mégis a kisebbség óhaja teljesült Bécsben s az alkotmány olyan ott, mint volt. Tisza haza árulással vádolta az ellenzéket? Melyik ellenzék köteles behunyt szemmel nézni, mint tör a többség az alkotmány ellen. Hisz a nemzetnek meg van a jus resistendije. A fundamentális törvényt még a királynak sem szabad megsérteni, mert a ki azt megsérti, az alkotmány ellen lázad. Tisza Kálmán azt mondta Nagyváradon, hogy ő elvállalja egymaga a felelősséget a törvényjavaslatért. De nem oda Buda. Kezében a miniszterelnök nyilatkozata, melyben magáévá teszi azt. (Tetszés). Vád alá kell helyezni a kormányt e törvénytérsért, de ne a többség ítéljen a maga ügyében, hanem az a pártatlan bíróság, melyet az 1833-iki t.-cz. 34. szakasza kijelöl. Hanem hiszen éppen ezért iratták alá az abszolút többséget, mert így vád alá helyezési indítványt elfogadhatni nem lehet. A szóló arra, aki itt a szólásszabadságot s az alkotmányt meg fogja sérteni, arra ő ráolvassa a büntetőtörvénykönyv első fejezetét.

Tisza Kálmán régi könyvéből olvassa föl azt a részt, a melyben azt mondja, hogy kisebbséget elnyomó, elrémítő, rajta vajuskodó többség csak azt éri el, hogy a kisebbség önvédelemből annyira elkeseredik, hogy a tanácskozást megakadályozza.

Felkiáltások: Ki irta?

Bartha: Tisza Kálmán!

Zajos felkiáltások: Abczug!

Az elnök kéri a képviselőket, hogy a törvényhozás tekintélyével meg nem férő közbekiáltásoktól tartzkodjanak.

Bartha: A mi részünkön van az önvédelmi jog, de nincs meg a tulajdoni részlein a szükséges jog. Kossuth javaslatához csatlakozik. (Zajos tetszés az ellenzéken.)

Polónyi válasza.

Polónyi a honvédelmi miniszter szavaira reflektál. A miniszter őt félreértette. Ő a véderőt nem akarta belevonni a harcra, csak annyit mondott, hogy az alkotmány sérelme, ezután bizvást számít a honvédségre, mely az alkotmányra esküt tett. Kéri a honvédelmi minisztert, működjek közre, hogy ennek szüksége be ne álljon. (Tetszés balról.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Hieronymi Tisza és Bánffy ellen.

Hieronymi Károly nem járulhat hozzá Kossuth határozati javaslatához. Lehetetlennek tartja, hogy az elnök pártatlanul ne járjon el. A Házelnök véleményére csak a Házasabály lehet irányadó. A Tisza törvényjavaslat kibontakozást keres: az obstrukció által okozott bajokból. Ő éppen úgy elítéli az obstrukciót, mint a többség. Polónyi és Bartha összetévesztik az obstrukciót a kisebbség védelmével.

Polónyi: A törvény védelme.

Hieronymi Károly: Az obstrukció erőszak. De akár hogy defilmálják az obstrukciót, az bizony nem fog kivezetni a bajokból s hasztalan fordulnának az ellenzékhez szép argumentumokkal, mert a szenvedélyek efokán az argumentumnak súlya nincs. A Tisza javaslatból megtudjuk, hogy a kormány január elsejétől törvényes felhatalmazás nélkül is vezeti az ügyeket. *Világos törvénytérsítés ez.* A ki e törvényt megsérti, az alkotmány legbecesebb garanciáját lerombolja.

A mi alkotmányunk nem oktrojált alkotmány évszázadokkal szövődik össze. Tekintélyük abban a tudatban van, hogy azt megingatni nem lehet. Aki e tudatot megrendíti az alkotmány lerombolásához fog. (Zajos tetszés a baloldalon.) Lehetetlen lesz a törvénytelen állapotban maradni újabb súlyos alkotmányi sé-

Az ifju most feltekintett, szemeik találkoztak, de csak egy pillanatra. A férfi tekintete hamar elsuhant fölötte az előtte lebegő köblábak köbgyökök előtérbe léptek.

— Kettőt — felelte s ismét a számokkal az ő legkedvesebb leghivebb barátaival kezdett foglalkozni.

— Jó napot — mondta Anna — kétfelé indulva miután elvégezte a telephonálást.

— Pardon nagysád egy pillanatra — szólt a férfi felállva — kegyed az új levelezőnk, az új kollegánk?

— Igen.

— Én a raktárgondnok vagyok.

— Örülök — szólt és a kocsit felé indult.

— Ejnye de hetyke — mondta a távozó leány után nézve.

Annát Aklosba érkezése harmadik estjén sűrűsen hívták a telephonhoz. No most megkezdődött — gondolta s dobogó szívvvel emelte a kagylót füléhez. Ezuttal u. i. először intézte teljesen önállóan a rendes napi postát mely a raktárgondnok kezein keresztül jutott csupán illetékes helyére. Megkönnyebbülten lélegzett fel midőn az előre rettegett ember helyett egy ismeretlen hangja ütötte meg fülét. A málnási pénztárnok volt, aki ez uton akart megismerni az új kollegával és sajnálatát fejezte ki, hogy megérkezésekor távol kellett lennie, menyire más lett volna a fogadtatás ez esetben. A mi közös társunk Gerő Lajos nem ért az effélékhez, az ő feje egész tárháza különböző hatványok és gyökvonásoknak. Különböző jó fiu csak nők körül nem tud mozogni, valósággal fél tőlük.

— Igen azt én is tapasztaltam — hangzott a válasz — mert különben udvariasabban viselte volna magát velem szemben. De nem baj, ha ő általában úgy viselkedik a nőkkel szemben, akkor nincs okom haragudni végre is azt nem kívánhatom, hogy egy ember az én kedvemért megtagadja magát.

— A kegyed kedvéért ezt is érdemes megtenni.

— Hogyan? Hiszen ön nem is ismer engem!

— De eléggé informálva vagyok arra, hogy ezt mondhassam?

— Hagyjuk ezt kérem. Akar nekem szivességet tenni?

— Rendelkezésre állok.

— Ügylegyen őszinte és mondja meg, hogyan sikerült az első debum.

— Nem tudom mire vonatkozik e kérdés. Ma először intéztem a postát egyedül, mit szól hozzá Gerő?

— A legnagyobb elismerését nyilvánította. Még nem hallottam őt nőről olyan dicsőreleg nyilatkozni mint ma a levelek átvizsgálásánál.

— Igazán?

— Szavamra.

— Egész megkönnyebbültem. Komolyan féltem, hogy csupa néném iránti gyűlöletből bosszantani fog és megnehezíti majd amugy is nem épen könnyű helyzetemet.

— Az iránt egész nyugodt lehet kegyed. Nem olyan ember ő. Különböző ezt én nem engedném.

Ezek az összejövetelek a telephonnál után napirenden voltak. Anna már előre örült

az estéknek, hisz' oly jól mulatott. A hosszú, végtelenül unalmas estét Akloson nem is tűlthette kellemesebben. A pénztárnok bizalmasa, jó barátja lett és ha nem ismerte volna annak körülményeit, mennyaszonya iránti nagy szenvedélyes szerelmét, maga is igazat ad az embereknek, akik már össze is háziasították őket. De így csak hagyta azokat beszélni és mulatott tovább. Különböző viszonyuk vesztett érdekességéből, mert megismerték egymást személyesen. A barátság természetesen nem változott azáltal, Anna olyan bizalommal fordult hozzá, mintha testvérbátyja lett volna.

Gerő sokszor bosszankodott a pénztárnok és Anna összejövetelei miatt az estét ő sem tudta mivel előlni és az aklosi kollega még azt az egyetlen embert is elvonta tőle, kivel néha mégis elbeszélgetett.

— Tartson velünk — mondta gyakran a pénztárnok — olyan aranyos, szellemes leány az, hogy higgye el, élvezet vele beszélni, hisz' hallhatja, milyen jól mulatok.

— Eh, unom én az önök léhaságait.

— Lehet azzal komoly dolgokról is beszélni, hisz' oly okos, aztán művelt leány.

— Nem szeretem az olyan nagyon okos, nagyon művelt lányokat. Rendesen nagyon emancipáltak és szerénytelenek, már pedig az a két tulajdonság a leggyűlöletesebb előttem.

— Hallgasson ki bennünket néhányszor, tudom más véleményen lesz Bagi Anna felől.

Egy alkalommal a pénztárnoknak hirtelen el kellett utaznia, a nagy sietségben elfeledte Annának a dolgot tudtára adni. A leány a rendes időben megjelent a telephonnál, cse-

relem nélkül. A képletekhez nyulni talán nem kell mindjárt, mert lesznek, akik adót fizetnek.

Rozenberg Gyula: Bizony lesznek.

Hieronym: Lesznek: De ez évig ez állapotot ki nem bírják. Lesznek vármegyék, melyek megfogadják az adót. A kormány erőszakkal lesz kénytelen megtörni a megyék ellentállását és szedetni az adót. És ezt egy évig akarják folytatni? (Zaj jobbról.) A foltozást kénytelenek lesznek elnapolni s akkor az a vékony kis lepel, mely állapotainkat eltörli, elszakad és az **abszolútizmus teljes meztelenségében fog jelentkezni.** (Nagy mozgás).

Juszt: Alávalóság, hogy ilyen miniszterek ülnek itt, kikről ezt fel lehet tenni!

De nem csak az obstrukció az oka a helyzetnek. (Felkiáltások jobbról: Igen.) A **kormányzati előrelátás hiánya.** S ebből a helyzetből nincs más kivezetés, mint vagy a parlamenti elvek, vagy az alkotmány sérelme. (Zajos helyeslés). **Ő nem látja a kormányon azt a szükséges embert, aki miatt az országot ilyen dilemmába kell hozni.** (Zajos tetszés.) Első sorban csak a **miniszterelnök lemondása segít.** (Tetszés a középben.) A napirendet elfogadja.

Gajári Géza nagy ellenmondásokban keveredve beszél.

Madarász József elnök a karácsonyi szünetet szombattól keddig ajánlja, **Polónyi Géza** és **Buzáth Ferencz** ellenben szerdától.

Erre hosszantartó zaj keletkezik, melyben **Tisza István** gróf a házszabályokhoz kér szót. Elnök a vitát holnapra halasztja.

Minister a latere.

Tegnap egy rövidke sürgönyünk tudatta már, hogy a hivatalos lapban megjelent gróf **Széchenyi Manó**nak a felség személye körüli miniszteré történt kinevezése.

Az új minisztert a Tisza-párt hivatalos lapja, az **Országos Hírlap** néhány nap előtt így mutatta be olvasóinak:

Gróf Széchenyi Manó.

Gróf Széchenyi Manó abban az értelemben, amelyben mi vesszük, épinséggel nem jelenti gróf Széchenyi Manót, a személyt, akit mi nem ismerünk, hanem jelenti a **rendszer, amelylyel nem vagyunk melegegdedve.** Tudniük azzal a rendszerrel, mely a **liberális elemekből mágnásokat csinál** (lásd Harkányit, Bohust stb.) s ezzel mintegy átteszi őket a liberalizmus el-

leni táborba, hogy legyen mindig kívül verekednünk, nemcsak nekünk, hanem maradékainknak is s mintha még ez nem lenne elég, a mágnásokból aztán, miután magukra szedik az antiliberális gondolkodást, folyton és folyton hozza be a liberális tábor élére a vezéreket, főtiszteket (lásd a fiúmei kormányzót, Széchenyi Sándor grófot, a szövetséget elnökét, a grófocská főispánokat stb.), hogy ne csak az ellentáborral küzködjék a 'szabadelvűség, hanem a saját fészkében se érezhesse magát otthon.

Voltaképpen vezércikket kellene a gróf Széchenyi Manó miniszterre való kinevezéséről írni ha Bánffy nehéz küzdelmeinek közepette nem kellene kimélni. A mi nézetünk szerint ma Magyarország parlamentárizmusáért ő vivja a legszebb, legrokonszenvesebb harcot. S hajh, be sok van kockán, ha a hadi szerencse elene fordul.

Nem szabad hát öt apró hibáért molesztálni sok baja közt. A pogány saraczenokkal küzdő Bouillon Gouriedre nevetséges volna rákiáltani: »Bouillon ur, ön megint rossz helyre varrt fel egy gombot!«

Hanem azért bizonyos dologról mégis csak akkor lehet szólni, amikor megtörténik. Így a Széchenyi kinevezéséről is, ujolag megjegyezve hogy **nem ismerjük a nemes grófot** s így nem mondhatunk róla semmi rossza', olvastuk egy pár nap előtt, hogy államtitkár lett s azóta **sokan kezdtek rá emlékezni, hogy okos ember, derék ember, némelyek látták is gyermekkorában és dicsérik, hogy jótanuló volt.**

És ez igaz is lehet, mert ama **hét-nyolcz nap alatt, amióta államtitkár, annyira bevált, hogy a latere miniszternek promoteáltatik.** Minélfogva természetesen **még jobban fogják dicsérséni és még többen fognak rá emlékezni, hogy jó tanuló volt.**

Mi ugyan jobban szeretjük, ha a miniszterek az olyan ifjakból vétetnek, akik még az államtitkárságuk és miniszterségük előtt vivják ki honfitársaik dicséretét. De ez a felfogás dolga. **Lehetnek olyan véleményűek is, akik azt tartják, hogy az mindegy, ha valaki előlegesen mondatik okos embernek, vagy utólagosan.** Mi azt h-szűk, hogy az ér a legtöbbet, ha valakit okos embernek tartanak, miután már volt miniszter. Sőt **az se megvetendő, hogy valakit okos embernek tartanak, mielőtt még volt miniszter.** De hogy azon idő alatt tartanak okos embernek valakit míg államtitkár, vagy miniszter, **ennél a filadelfia egyetem bizonyítványai is többen nyomnak a latban.**

De mindez nem a gróf Széchenyi Manó

személyi tulajdonaira szól, hanem csak általában. Hiszen kitudja, milyen kolosszális munkát végzett az ifjú államtitkár hét nap alatt. **Csak mi nem tudjuk.** Rövid idő — mondják önök. Ugyan ne legyünk kishittűek. hisz az egész világ is csak hat nap alatt készült. — És a részleteket, mi jámbor emberiség, csak utólagosan tudtuk meg.

Mindenesetre jellemzi a liberális pártnak hirdetett egységét.

A vármegye közgyűlése.

Biharvármegye tegnap tartotta évnegyedes közgyűlését a vármegye székházában. Választásról is lévén szó és egy kegyeletes aktusról a tagok igen nagy számban jelentek meg. Eleinte **Szunyogh Péter** alispán elnökölt, később dr. **Beöthy László** főispán vette át az elnöklést. A gyűlésen meglelent **Tisza Kálmán** képviselő is, kit a terembeleptekor megéljeneztek.

Jelen voltak: **Papp János** főjegyző, dr. **Wallner** Ödön, t. b. főügyész, **Miskolczy Árpád** főszámvévő. Jegyzők: **Baranyi András, Keszthelyi Zoltán, Balogh Elemér,** aljegyzők. A bizottsági tagok közül megjelentek:

Árva Mihály, Balogh Lajos, Balogh Elek dr. Baranyi Zsigmond, Bán Gyula, dr. Beöthy Pál, Beöthy István, Beliczay Elek, Sándor, Bereczky Dániel, Bereczky Géza, Benedek László, Berger Gyula, Berger Mór, Berger Lajos, Bencsik Sándor, Bérczy Imre, Biró János, Biró László, ifj. Bika János, id. Bika János, Bige György, Bleier Lajos, Bogdán Andor, Bónyi Adorján, Borsos Béla, Böhm Ferencz, Bölöny György, Bugler Jakab, Bandheimer István, Czajlik György, dr. Cziffra Kálmán, Csinos Ignác, Cziumpe Tivadar. Darvassy Ferencz, G. Dany István, Dobó Imre, Echerolles Kruspér Károly, Ercsey Dezső, Ercsey Géza, Faliczky Viktor, Fassie Tódor, dr. Fabik Lajos, Ferencsik Ödön, Fekete Sándor, Fényes Zoltán, Fleischer Miksa, Fleischer Manó Ignác, Fráter Barna, Fráter Kálmán, dr. Fráter Imre, Futó József, Füredi László, dr. Garán János, Géczy Lajos, Gonya János, Goldis József, Guba Mihály, Gyurkovits Cornél, Hegyesi Márton, Herczeg Márton, Horváth Endre, Hornyánszky Pál, Hraniczky Károly, Jancsó Dezső, Jakabfy Lipót, Jelencsik István, Jerzsák István, Juricskay Ákos, Juricskay Zoltán, Juricskay Vid, Jánosy Lajos, Kató Ferencz, Karsch Lollion, Kenéz Sándor, Kenyeres János, Kiss Elek, Kiss István, Kiss Gyula,

getett sokáig, de hiába. Mérgesen hagyta oda az irodát s kétségbeeseten gondolt a hátralevő 5—6 órára, mely lefekvésének idejéig még hátra volt. Nem tudta, mihez kezdjen, a kézimunka az olvasás most nem keltettek érdeket nála, nem volt türelme egyikhez sem.

— Legalább azzal a kiállhatatlan Gerővel lehetne beszélni, de . . . — mondá. Istenem mi lenne velem a pénztárnok nélkül?

Aklosan a gyárvezetőékön kívül nem lakott senki, akivel érintkezni lehetett volna, azok meg öreg emberek, nyolcz órakor a boldogok álmát aluszszák.

Gerő hasonló gondolatok között járt fel s alá a málnási irodában. Ott ugyan lett volna kívül összejönni, de ő menni nem szeretett sehova, aztán meg a málnási családoknál mindenütt leány, fiatal asszony volt, ez pedig őt legkevésbé vonzotta. Gyűlölettel viseltetett a nők iránt, hisz jelen sorsát is egy nőnek köszönheté. Szép vagyont örökölt szüleitől s már korán önállósítá magát, üzlete virágzott míg észébe nem jutott azt egy barátja tanácsára és társaságában megnagyobbítani. Barátja neje gyönyörű szép és rendkívül könnyelmű asszony volt, őt, valamint férjét csakhamar a tönk szélére juttatta örült pazarlásával.

De ha még legalább meg nem eszt volna — mondta kezeit ökölbe szorítva — de neki nem volt elég egy ember a férjének megrentása, neki engem is tönkre kellett tennie anyagilag mint lelkileg. Soha, soha nem fogom talán azt a lelki rázkodást kiheverni, mit ez a család okozott. Hisz hogy szerettem azt a nyomorult asszonyt, hogy hittem neki, meny-

nyire biztam benne. És ő, miután kiszipolyozott, mindkettőnkre félre dobott, mint egy elhasznált citromot. Eh de mit is gondolok rá! Hány óra van? — kérdé a belépő irodaszolgát — az én óráim nem hiszem, hogy jól jár.

— Hét óra instálom, éppen most hallottam a faluban harangozni.

— Istenem mit kezdjek? még négy teljes óráim van a lefekvésig.

Olvasni próbált, nem ment sehogysem. Szemei hamar átsiklottak a könyv betűin s a szürke semmibe mélyedtek. Az a nagy semmi pedig nem sokáig volt ám olyan szürke a mint első pillanatban látta. Lassan emelkedett ki onnan egy magas karcsu alak formás plasztikus idomokkal sötét fekete haj koronával a fehér homloka körül szürkés zöldes ábrándos szemekkel, melyek olyan gunyosan tudják végig mérni az embert, rózsás arcczal és gömbölytű gödrös állacskaival. Olyan bájos volt ez a jelenség, hogy a nőgyűlölő önkénytelenül kitérte karjait, de aztán csalódva vette észre, hogy a nagy semmibe karolt. Végig huzta kezével homlokát mintegy elakarva üzni a látományt. Sajátságos érzések keletkeztek szívében. A szél úgy üvöltött odakin s ő olyan egyedül érezte magát. Különös gondolat villant meg agyában, csengetni fog Annának s a hangját kissé megváltoztatva beszélgetni fog vele, persze nem a maga hanem a pénztárnok alakjában.

Jó idő telt el a míg Anna jelentkezett. Mennyire örült neki, bizonyára ő is úgy érezte magát, mint én, — gondolta.

— De különös ma a hangja — szölt a leány, — ha nem tudnám, hogy Ön az, azt

hinném a mi medvécskénk bujt ki az odujából.

— Igaza van, az csakugyan kibujt az odujából Brassóba ment.

— Hál' Istennek! Nem tudom, nem ismerem ugyszólván azt az embert, mégis szinte megkönnyebülök, ha tudom, hogy távol van, pedig még igazán semmi kellemetlenséget nem okozott, sőt előzékeny velem szemben.

— Antipatiát érez iránta?

— Azt nem mondhatom, mert okos, művelt ember és néha kedves is tud lenni, de tudj' Isten félek tőle.

A fiatal ember szívét jól eső érzés töltötte el.

— Ejnye szinte irigylem azt az embert! Tudja-e, hogy az mire mutat? — hangzott ismét az alpenztárnok szava.

— Semmire, semmire! — felelt elpirulva a leány, — de nézze, én szeretnék maguktól valamit kérni. Talán ki is fog nevetni, de mindegy.

— Kérem, rendelkezésére állunk.

— Egyelőre csak Önhöz fordulok és meg akarom magát kérdezni, hogy Gerőt . . . hogy is mondjam . . . hogy kérjem-e azt Gerőtől is?

— De hát halljuk már, hisz egész kíváncsivá tesz.

— Hát tudja . . . no de ne nevéssen ki . . . egyszer egy cigány asszony kártyát vetett nekem s azt mondta, hogy hét kártyát fogok kapni hét fiatal embertől, a hetedik fogja nekem a szerencsét meghozni.

— Óh de babonás! Hogy lehet ilyenbe hinni a 19-ik században.

— Na csak ne predikáljon nekem, hanem

Kovács András, Kovács Gábor, dr. Kovács Jenő, Kornstein Herman, M. Kóti János, Korda Andor, Körner József, Középegy Kálmán, Lázár Zoltán, Lichtman Menyhért, Lovassy Andor, Markovics Károly, Markovics Antal, ifj. Markovics Károly, Magyar Miklós, Mártonffy Gyula, Mártonffy Dezső, Mezey József, Miklóssy Ferencz, Miskolczy Árpád, dr. Miskolczy Ferencz, Mózes Imre, Nagy Lajos, Nádudvary Lajos, Neufeld Lipót, Nyisztor Alajos, Olasz Elemér, Örley Kálmán, Ötvös Gyula, Papp József, Pakala Tamás, Petrovits Ferencz, Poyvár Miklós, ifj. Racsek János, Rednik Gábor, Mezey Gusztáv, Rezman Márton, Román József, Sárközy Lajos, dr. Sebes Lajos, Sebestyén Lajos, Schwarcz Jakab, Schwarcz Ferencz, Sternberg Lázár, Stépan István, Szabó József, Szabó Zsigmond, Szabó József, (Kis Mária) Szakadati József, Szatmári Király Andor, Szántó Jakab, Szász Ágoston, Szele György, Széchenyi Jenő, Szikszay Lajos, dr. Szirmai Vilmos, Szigethy Elek, Szunyogh Loránd, Szunyogh Zoltán, Tar István, Thury Ignác, Tóth István, Udvarhelyi Béla, Vajna János, id. Varga Károly, Verner Kálmán, Vidovich György, dr. Wallner Ödön, Veiszlovits Emil, Wertheimstein Alfréd, Zathureczky János, Hraniczky Károly, Balogh Tiharmér, Papolezy Imre, Márton István, Ertsey Kálmán, Zigre Miklós, Kolontáry János, Tóth Albin, Beöthy Atilla Beöthy Dávid, Cziffra Gerő, Mátray István, Kóhalmi Ferencz, Baranyi Adolf.

Beöthy Andor arcképének leleplezése.

Az alispáni időségi jelentés meghallgatása után a közgyűlés egy meghatározó kegyeletes ténye következett. Biharvármegye egykori alispánjának, Beöthy Andornak arcképét helyezte el a vármegye székházában. Beöthy Andor a jelenlegi főispán dr. Beöthy László édes atyja, egyike volt azon 17 Beöthy-nek, kik szabadságharcunkban részt vettek s ezt a megtiszteltetést, melyet tegnap Biharvármegye juttatott az elhunyt emléke iránt, a megye érdekében tanúsított fáradhatatlan s önzetlen működése által érdemelte ki.

Az elhunyt érdemeit Örley Kálmán országgy. képviselő a következőkben méltatta:

Tekintetes megyei közgyűlés! Az alispán jelentésének hatása atatt szemünk köny-

nyektől nedvesek, mégis mindannyiunk szívében az örömrészlet is helyet kíván magának. Könnyeink forrása a fájdalom! Fájdalom a fölött, hogy Beöthy Andor — ki tehetségének összes erejével Biharvármegyének élt, kinek szivnemességét, jóságát és szeretetét oly hosszú időn át éreztük, — nincs közöttünk az élők között.

Mindamellettt örülünk, mert e napon alkalom nyílik, hogy szeretett volt alispánunkról tényben és szavakban ismét megemlékezhessünk. Ez, t. b. urak, nem visszaemlékezés! Hiszen Beöthy Sándor egyénisége folytonosan emlékeztetünkben van. Az ő szelleme állandó otthont vivott ki e terem falai között. Éppen úgy, mint emléke szeretettel van bevésve szívébe. Azon kép, melyet a szeretet és hálának legszebb megnyilvánulása, községe és magányosok önkényes adománya készítettett, nem nekünk, nem a jelen Biharvármegyének szól. Mi ösmertük s nemes alakja előttünk áll szüntelenül és leghűbb emlékeztetőnk éppen az ő természetes hagyományosa azon férfiu, kit Beöthy Andor kiváló tulajdonainak öröklésével a főispáni székben van szerencsénk üdvözölhetni.

Ezen kép a későbbi Biharvármegyének szolgál, hogy az utódok is láthassák alakját azon Beöthy Andornak, kinek köztevékenysége Biharvármegye újabb életében minden fontosabb eseményvel oly szoros összefüggésben volt.

Nem lehet czélnem ez alkalommal néhai Beöthy Andor volt alispánunknak érdemeit felsorolni. Az ő érdemfája igen mély gyökereket vet s igen nagy terebélylyel foglal helyet Biharvármegye történetében. Az ő érdemei már méltatva s megörökítve vannak a megye jegyzőkönyveiben, miért is indítványomat arra irányítom, hogy a t. közgyűlés határozza el, hogy Beöthy Andor képét a megye közönsége elismerésének és hálájának jeléül tanácskozásai termébe helyezze el, illetve az alispánnak ez irányban tett intézkedését vegye helyeslő tudomásul. (Élénk helyeslés.)

Az elnöklő alispán ezután felfüggesztette az ülést és megtekintették Beöthy Andor képet, melyet Stetka Gyula festőművész festett meg.

Választások.

Ezután a közgyűlés rátért a fő- és alügyeszi állások betöltésére, mely iránt megye-

szerte nagy érdeklődés volt s már hónapokkal ezelőtt megkezdődött a korteskedés.

A kijelölt választmány tagjai lettek Szász Ágoston elnök, Goldis József, Örley Kálmán, Hegyesi Márton, Markovics Antal, Szabó József. A kijelölt bizottság a következőket jelölte: dr. Wallner Ödönt a főügyeszi, dr. Gyöngyössy István, dj Thury Kálmán, dr. Mártonffy Bogdán, da. Wavrek Kálmán ügyvédek az alügyeszi állásra,

Főügyesznek egyhangúlag dr. Wallner Ödön t. b. főügyeszt választották meg.

Dr. Beöthy László főispánt örömmel tölti el a választás eredménye, mert a megválasztásban fáradhatlan tevékenységű férfiu ismer. A megválasztott a közgyűlés előtt az esküt leteszi.

Dr. Walner Ödön teljes tudatában van annak, hogy sem a közgyűlés bizalmát, sem az elnöklő főispán kitüntető szavait nem érdemli meg, de ebből biztos reménye is van arra, hogy hivatalos működésében támogatni is fogják. Ő érdemesíteni akarja magát ezen bizalomra.

Ezután következett az alügyeszi állás betöltése.

A főispán a harsány felkiáltásokra elrendeli a szavazást s annak vezetésével Vidovich György, Géczy Lajos, Balogh Lajos, bizottsági tagokat bizza meg, jegyzőül pedig Keszthelyi Zoltánt küldi ki.

Beadatott összesen 159 szavazat és ebből kapott:

Gyöngyössy István dr. 87-et,

Thury Kálmán dr. 35-öt,

Mártonffy Bogdán dr. 19-et és

Wavrek Kálmán dr. 18-at.

Ennek alapján Gyöngyössy István dr. 52 szótöbbséggel választott meg.

Apróbb ügyek.

A közigazgatási bizottságba titkos szavazás után a kilépő 6 tag helyett a következők választattak be. Szabó József, Örley Kálmán, gr. Tisza Kálmán, Ertsey Géza, Goldis József egyenként 38 szóval 2 évre és Király Viktort 34 szóval 1 évre.

A központi választmányba a következők:

Fráter Ákos, Fráter Kálmán, Király Viktor, Pável Mihály, Papp János, Zigre Miklós, Tardy Sándor, Kovács Béla, Juricskay Ákos, Nagy Lajos, Flatt Károly, Zsigó Endre, Szabó József, Goldis József, Klobusiszky Tibor, Szunyogh Zsigmond, Cziffra Gerő, Keszthelyi Zoltán, Tarma Lajos, Wallner Ödön, Hraniczky Károly, Szabó Ferencz, Hegyesi Márton, Jerzsák István, Lovassy Ferencz, Boicz Konstantin, Lép Sámuel, Markovits Antal, Miskolczy Árpád, Szunyogh Szaboles, Markovits Kálmán, Markovits Károly, Szikszay Lajos, Fülöp Tódor, Szász Ágoston, Zakar István, Örley Kálmán, Vidovich György, Fassie Tódor, Bartók Kálmán, Nadányi Miklós, ifj. Balogh László.

Megválasztattak ezután, az igazoló, bíráló, állandó és jegyzői nyugdíjalap igazoló választmányok, valamint az egészségügyi, tiszti nyugdíj és jegyzői árvaszéki kültagok.

Elhatározta továbbá a közgyűlés az alispáni előterjesztés nyomán, hogy a köz- és árvaszéki pénzeket eddig, úgy ezután is a Biharvármegyei Takarékpénztár, a Biharvármegyei termény és hitelbank és a Gazdasági és Iparbankban fogja elhelyezni.

A belügyminiszter leiratot küldött a püspöki jegyző jayadalmazása tárgyába. Az állandó választmány véleményezi, hogy a jegyző fizetését emeljék föl 600 forintra, hogy a felszaporodott munka folytán segéd-erőket alkalmazhasson a jegyző. A véleményt elfogadták s határozattá emelték.

Az állandó választmány véleményes jelentésére a feállítandó feketeterdői mértékhitel-sítő hivatalnál mértékhitel-sítőül Scvják János f.-erdői lakost alkalmazták.

A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött a tanítók nyugdíj ügyének elintézésénél követendő eljárásra vonatkozólag. — Minthogy a vármegye népiskolákat nem tart fenn, a rendeletet tudomásul veszik s közlik a miniszterrel, hogy a megyei szabályrendelet a tanítói nyugdíjak iránt nem tartalmaz intézkedést.

Ezután Keszthelyi Zoltán aljegyző felol-

inkább ajándékozzon meg mielőbb egy karkötővel.

— Kérem nagyon szívesen, de hanyadik lesznek?

— A hatodik.

A Gerő szíve hangosan dobogott, alig tudta önmérsékletét megőrizni csaknem elárulta magát.

— Nos? hát kapok — kérdé a leány mivel nem hallott feleletet.

— Igen hisz' mondtam, hogy kap.

— Mondja Gerőtől kérjek-e? Nem fog kinevetni?

— Ha neki szánta a hetedik helyet, illetve a hetedik karkötő ajándékozását, akkor mindenesetre.

— De mit fog szólni?

— Azt nem tudom, de én az ő helyén boldognak érezném magam. Szóljak neki ha hazajön?

— Készítse elő, de ne mondjon el neki mindent. Hanem hát fáradt vagyok Jó éjt!

— Jó éjt! Szép álmokat.

Gerő sajtáságos érzések között hagyta oda a thelephont. Még szerelmes lesznek ahba a kis boszorkába! Mert hogy immár nem vagyok neki közönyös, annak világos bizonyítékát adta. Most csak résen kell lennem, nehogy a titok el legyen árulva. Keblében remény keletkezett, hátha a romokon még felépülhet az a kedves boldog családi élet, a melyről ő hajdon annyit álmodott. Ki tudja? Ki tudja? . . .

Folytak a napok minden említésre méltó esemény közbe jötte nélkül. Az összefügetek a telephonnál tovább is napi renden voltak, csupán Gerő lett a beszélgetők csendes hallgatója. Persze Anna nem tudott erről, mert különben nem beszélt volna olyan leplezetlenül. Az utóbbi időben megváltozott róla a véleménye nem volt többé az az előzékeny jó ember, jó kolléga mint eléinte. Sokat bosszantotta, igaz, hogy a levelek a melyeket neki kül-

dött gyakran tanuskodtuk felelősségről, szórakozottságról.

— Így talán meggyűlöl — gondolá Gerő s minél több borsot tört a leány orra alá — mert én végre is nem vagyok tisztába magammal. Nem tudnám a lelkemre venni, hogy egy felületes indulat folytán magamhoz lánczoljam és talán megunjam vagy kiábránduljak.

Egy hang bensejében azt sugta sophista vagy. Az a leány téged szeret, te viszont, mire az okoskodás, vidd neki azt a hetedik karkötőt s vele a szívedet. Sokat töprengett, sokat gondolkozott, de mindig csak oda jutott, hogy szeret és szerettedik.

Karácsony közeledett. Anna ezt a szép ünnepet még soh' sem töltötte távol szeretetétől ez volt az első eset. Olyan szivszorongást érzett a gondolatra, de különös sejtelmet mintha az a karácsony egész életére döntő lenne. Az aklosi gyárvezetők a szent estére mulatságot csaptak, meghívták Gerőt is.

Anna úgy félt a találkozástól és még is oly nehezen várta azt. Elérkezett. Gerő hét órákor hajtattott be Aklosba, a kis karácsonyfa gyertyái már égtek. A jó öreg gyárvezetőné mindenki számára készített egy kis kedves meglepetést.

— Fogadja tőlem a hetedik karkötőt Anna kisasszony talán meghozza a szerencséjét — mondá az ifju átható tekintetel vetve a leányra.

— Köszönöm — felelt a leány, de szemem csalódást mutattak.

— En még szeretnék valamit adni kegyednek — szólt ismét a férfi kéjelegve a leány szenvedésén, melyet egész valója elárult — a szívetem s a kezemet. Elfogadja?

— Anna nem szólt, de egész lényé boldogságot lehel.

— Nos? — szólt ismét a férfi.

— Cserébe az enyémért — hangozott az ujjongó válasz.

vassa a belügyminiszternek leiratát, melylyel a vármegye 1899-iki költségeloirányzatát visszaküldi. A miniszter — mint már megirtuk — kifogásokat emel, megjegyzéseket és észrevételeket tesz egyes tételekre vonatkozólag, s a felvett kiadási összeg redukálását rendeli el. Az állandó választmány erre nézve azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a közgyűlés, a vármegye közönsége irjon fel Perczel Dezső belügyminiszterhez, hogy a költségeloirányzatban segédkönyvvezetői, aljegyzői s levéltári sortárnoki állásokra preliminált javadalmakat hagyja jóvá, s ezáltal emelje a vármegye pótkiadásait. Azokat a pontokat, melyeket a miniszter nem érintett, jóváhagyottaknak tekintik.

Az állandó választmány javaslatát elfogadták.

Eskü letétel.

Ezután az újonnan megválasztott megyei tisztviselők tették le a hivatalos esküt: Keszthelyi Zoltán s Baranyi András tb. főjegyzők és Gyöngyösi István megyei t. alügyész. Az eskümintát Papp János vármegyei főjegyző olvasta föl.

Az ülés folytatását erre ma délelőttre halasztotta az elnök.

Kápolna megáldás a fogházban.

A nagyváradi kir. ügyészség fogházában eddig egyszerű terem volt a különböző vallású foglyok lelki szükségleteinek ellátása végett imaházul rendelkezésre bocsátva.

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok megyés püspök ur gondoskodásának hála és köszönet hogy a hitélet fejlesztésére irányzott működését a nagyváradi kir. törvényszék fogházára is kiterjesztette s egy csinos kis kápolna létesítését lehetővé tette.

Segélyére voltak ebben Ő Eminenciájának a nagyváradi I. sz. káptalan tagjai, kik tetemes anyagi hozzájárulásukkal áldoztak a szent célra.

Teljes elismerés illeti továbbá dr. Perjessy Mihály királyi ügyészt, aki buzgalommal működött közre a kápolna berendezése körül, kedves neje pedig az ünnepélyes alkalomra nemes izléssel diszitette fel a kisdéd szentegyházat és Csicsay Alajos, a fogház buzgó lelkesét.

A kápolna a fogházépület jobboldali részén, egy boltozott földszintes terem. A mennyezetén csillagos kék mezőben a kereszténység magasztos jelvénye, a szent kereszt diszlik. A bejárattal szemben hatalmas feszület foglalja el a két ablak közötti részt.

A legbecesebb kápolnában a hamisítatlan gót-stylú kisdéd oltár, az Ur Jézus képével.

Ez az oltár egy remek mű, amely b. e. Ipolyi püspök házi kápolnájában, a nagyváradi püspöki lakban volt felállítva. Mint műbecscsel bíró munka is figyelmet érdemel. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok ajándékozta a fogház-kápolna részére.

Néhány szent kép, három sor pad és egy kis fisharmonium egészíti még ki a csinos kápolnát.

A kápolna megáldása tegnap szép egyházi ünnepélylyel ment végbe.

Az oltár két oldalán és ablakokban délszaki növények voltak elhelyezve.

Megható, lélekemelő volt, mikor felzengett a durva rabruhába öltözött foglyok ajkain az áhitatos ének, szépen, összevágóan.

A kápolna megáldása után Dencs János tb. kanonok, esperes-plébános ünnepélyes szent misét tartott, Halász Gyula, Pák Emil is Mándoky Sándor áldozárok és Csicsay Alajos fogház lelkész segédkezése mellett.

Az Evangéliumnál Dencs János tb. kanonok igen szép egyházi beszédet mondott. Beszédében

fejtegette a hit, remény és szeretet magasztosságát, majd igen szépen, szívhez szólóan ecsetelte az Isten végtelen irgalmát, a szegénységben és szerencsétlenségben való megnyugvást, az Isten szeretetében való hitet. — Végül nély köszönetet mondott a bibornok püspök urnak a káptalan tagjainak adományaiért Csicsay Alajos fogházi lelkésznek és Perjessy Mihály kir. ügyész és kedves neje buzgó fáradozásáért, hogy együttesen elősegítették a kápolna létesítését, berendezését.

A kápolna egyik részében a r. kath. férfi foglyok, a másik részen pedig a r. kath. női foglyok álltak, imakönyvvel 'kezükben s buzgón énekeltek. Az énekekhez Belezna Antal székesegyházi karnagy végezte az orgona kíséretet.

A szép egyházi ünnepélyen jelen voltak: Perjessy Mihály kir. ügyész és neje, dr. Grósz Albert és dr. Grósz Menyhért fogházorvosok, László Márton kir. alügyész, Vértessy fogház-tanító és még néhányan.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

- Decz. 26. »University extension« a jogakadémia disztermében este 5—7-ig.
 Decz. 26. Az iparosok színelőadása az Apolló épületben.
 Decz. 27. A nyugdíjbizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
 Decz. 27. Az esküdtek kisorsolása.
 Január 18. Jogász bál.

* A Pázmány-egyesület Schlauch bibornoknál. Az országos Pázmány-egyesület küldöttsége tegnap délután Schlauch Lőrincz bibornok nagyváradi püspök Ő Eminenciájánál tisztelgett. A bibornok igen nyájasan fogadta a küldöttséget s dr. Herczegh Mihály üdvözlő beszéde után hosszabb beszédben válaszolt, melyben örömet fejezte ki a fölött, hogy az egyesület megalakulásában az ébredés jelét láthatja. Ne riadjon vissza az egyesület a nehézségektől, melyek az általa felkarolt feladatok nagy mezején várakoznak rá, hanem fokozatos haladással, megfontolással, lépésről-lépésre igyekezzen céljait megvalósítani. Igen szépen, az egész kort megvilágítva fejtette ki a katolicizmus jövő feladatait, különösen Magyarországon, mely feladatok egyik nehéz része az Országos Pázmány-egyesületet fogja terhelni Biztosította az egyesület legmelegebb érdeklődéséről és támogatásáról, s újra figyelmébe ajánlotta a megfontolt, következetes munkálkodást. A remek beszéd mélyen bevésődött a küldöttek mindegyikének szívébe. Ezután a bibornok az elnök által bemutatott a küldöttség tagjait, a kikkel úgy az egyesület ügyeiről, mint egyéb magánérdekű dolgokról huzamos időn át beszélgetett.

* Az árvák karácsony fája. A városi árvaházban nevelt árvagyermekeket is részesíteni fogja a város hőkezűségben, hogy a Jézus születésének emlékeztetere öröm szálljon a szívükbe s ima az ajkukra. A kiknek nincsenek gondos szülei, hogy a szeretet ünnepén szülői szeretetük melegével vegyék körül őket, gondoskodik a város karácsonyfáról. Szombaton délután 4 órakor lesz a városi árvaházban a karácsonyfa ünnepély.

* A közegészségügyi bizottság ülése. Nagyváradi város közegészségügyi szakbizottsága tegnap délután ülésezett a városházán. Jelen voltak: dr. Grósz Albert elnök, dr. Baróthy Ákos, dr. Mayer László, dr. Berkovits Miklós, dr. Kutiák Ágoston, dr. Dóry Ferencz, Guttman József, Lovass Zsigmond, Alexander Lajos Nyíry György és Kalmár Lajos jegyző. Egyetlen tárgya volt az ülésnek. A neológ izr. hitközség

Kert-utcán metsző házat épített, amelyből a megölt állatok véré a Peczébe vezették. Ezért a hatóság az eljárást megindította. Az építési bizottság a szennyvizet, a melylyel a vért a falakról és a terem padozatáról, megengedhetőknek, hogy be engedjék a Peczébe. Dr. Baróthy Ákos tb. főorvos azonban ezt is ellenzi. — Az ülésen többen felszólláltak különféle irányban. dr. Berkovits Miklós a zsillrendszer ajánlja, a melynél a szerves anyag leülepedne, a szennyviz pedig, desinfiálás után bebocsájtható a Peczébe. A többség véleményezi, hogy semmit ne engedhessenek a metsző helyről a folyó vizébe. Dr. Berkovits Miklós külön véleményét a jegyző könyvbe felvéletni kívánta.

* A vándorczigányok ellen. Egyik törvényhatóság felterjesztést intézett a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy a közbiztonság és állategészségügyre oly káros vándorczigányok ellen valami uton módon kellő korlátozókat tartalmazó törvényről intézkedjék. Ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad városához is megküldvén, a tanács tegnap kimondotta, hogy a felterjesztés pártolását ajánlani fogja a közgyűlésnek.

* Halálozás. Részvétellel értesülünk, hogy Novák István megyei utbiztos tegnap reggel, hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt a régi pandur világban mint csendbiztos szolgált s megyeszerte ősmert egyén volt. A család, gyászjelentés a következő:

Az összes rokonság fájdalomtelt szívvel tudatja a felejtethen jó sógor, nagybátya és rokon Fugyi Novák Istvánnak folyó hó 21-én reggeli 5 órakor életének 60-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai e hó 23-án d. e. 3 órakor fognak Nagypereczes-utca 720 sz. háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a fugyi kápolnában örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat 1899. év január 2-án d. e. 10 órakor fog az olasz plébánia templomban az egek urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre rokonai, barátai rs ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1898. decz. 21. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* A fogyasztási adók kezelése. A fogyasztási adók kezelésének ellenőrzésére kiküldött bizottság tegnap délután tanácskozott a fogyasztási adók kezeléséről alkotott szabályrendelet mikénti végrehajtásáról. Dr. Bulyovszky József polgármester elnökolt s kivüle jelen voltak: Bordé Ferencz, Lévy Zsigmond, dr. Hoványi Gyula, dr. Molnár Imre, Bertsey György stb. Megállapították a készletek felvételének módját; felveszik a bor, szesz, cukorkészleteket, a magánborfogyasztást és pedig a bor és szesz decz. 25-én (Karácsony első napján?), a többi adó alá eső cikkeket pedig decz. 31-én.

* Kedvezményes arczképes jegyek. A miniszter által engedélyezett kedvezményes vasuti jegyeknek a jövő évre leendő megadása iránt az erre jogosult tisztviselők nagyrésze már beadta kérvényét. A kik még e tekintetben nem intézkedtek, figyelmeztetjük, hogy az arczképpel ellátott kérvények beadásának ma csülörtökön van az utolsó napja. 50 krt bélyegre és 50 krt kezelési költségre kell fizetni.

* Öngyilkosság a templomban. Tegnap délelőtt Debreczenben, a róm. kath. templomban a 9 órai csendes szentmise alatt, melyet Hamernyik Nándor tartott, a comminó után lövés dördült el a templom hajójában, a bejáratához közel. A jelenlevő Wolafka Nándor v. püspök azonnal arra ment, de már halva találta az előtte ismeretlen, jól öltözködött, 30—35 évesnek látszó férfit. A hívek közül némelyek úgy gondolják, hogy valami Andriček András nevű gör. kath. hajtsár, pár év óta él Debreczenben. Zsebében egy beregmegeyi gör. kath.

plébániától jött irást találtak, mely azonban nem fontos. Hanem rajta volt az öngyilkosnak saját irásával ennyi: «munkakönyvem a III. ker. rendőrségnél.» Mintegy 5—6 frtnyi pénz is volt nála. Hogy mi vitte a tetre még nem tudhatni.

* **Kinevezések a megyénél.** Beöthy László főispán a tegnapi közgyűlésen Baranyi András és Keszthelyi Zoltán aljegyzőket t. b. főjegyzőkké és Deák Jakab vaskóhi járásorvost t. b. főorvossá nevezte ki.

* **Nagyvárad a vilákiállításon.** A párisi vilákiállítási magyarországi osztályának kormánybiztosa felszólította Nagyvárad városát, hogy vegyen részt az 1900. évi párisi vilákiállításon. A közgyűlés a leiratot kiadta a városi tanácsnak, tegnap pedig a tanács továbbított rajta, kiadván a főmérnöknek, hogy jelölje ki, esetleg mit lehetne kiállítani a világra elé.

* **Készülődés karácsonyra.** Belezna Antal székesegyházi karnagy vezetése mellett ma délelőtt 10 órakor fogja az énekkar megtartani a főpróbát a kath. kör helyiségében, a karácsonyi ünnepélyes nagymiséén ez a kath. kör matinéján előadandó ének számokból. A próbán a katonazene is részt vesz.

* **A Lajos-asztaltársaság jótékonyága.** A nagyvárad első »Lajos-asztaltársaság« folyó évben összerakott filléreiből szegény gyermekek részére f. évi decz. hó 22-én este 8 órakor a »Kispipa« vendéglő külön termében tartja ruha kiosztási ünnepélyét és társas estélyét.

* **Eljegyzés.** Czó Dezső, a községi polgári fiu iskola fiatal, tehetséges tanára tegnap tartotta eljegyzését Szemes Mariska kisasszonnyal, Szemes Imre s. tanfelügyelőnek művelt lelkű, bájos leányával.

* **Az árvaház ügye.** A városi árvaház választmánya december hó 29-én délelőtt 11 órakor ülést tart a városházán. Ez alkalommal a három havi zárszámadás, a jövő évi negyed költségvetése, az árvaház bérbeadásának ügye s netalán indítványok kerülnek tárgyalásra.

* **Jegyző választás.** Körözstarján községen ma, csütörtökön töltik be a régen megüresedett jegyzői állást. Annak idején sok beszédbe szolgált ezen jegyzőség megüresedése. Valószínűleg K ó s z e g i J. helyettes jegyzőt választják meg.

* **Vállalkozók figyelmébe.** A városi jégvermek megtöltésére a gazdasági tanácsnoknál szombat d. e. 12 óráig lehet ajánlatot tenni, az összes jégvermek köbtartalma 1015 köbméter az ajánlatot mikénti benyújtására felvilágosításokat ugyancsak a gazdasági tanácsnok a hivatalos órák alatt adja meg.

EGYESÜLETEK.

Jogász egyesület alakuló gyűlése.

Tegnap d. u. 5 órakor a törvényszéken egy új egyesület alakult meg: a *Jogász Egyesület*. Az új egyesület iránt úgy az ügyvédi, mint a bírói karban élénk érdeklődés mutatkozik, úgy hogy erős a kilátás, hogy az új egyesület igen virágzó lesz.

A gyűlésen voltak:

Ritók Zsigmond, Perjéssy Mihály dr., Várady Zsigmond dr., Welyaszky Gyula dr., Bary József, Berkovits Ferencz dr., Miskolczy Barnabás, Kiss Dénes dr., Ritók Géza dr., Balás Elemér dr., Kepes Miklós, Radó Ignác dr., Rosenthal Mór dr., Tóth Márton, Gyémánt Jenő dr., Adorján Ármin dr., Perczel Adolf dr., Kripka Henrik dr., Dési Géza dr., Váradi Ödön, Görömbey István.

Az értekezlet elnökké Ritók Zsigmondot jegyzővé pedig Perczel Adolf kir, albirót választotta meg. A választás után Ritók Zsigmond elnök üdvözölte a megjelenteket, ami után előterjesztette azt, hogy mit tart ő az egyesület céljának. Az egyesületnek a célja szerinte: az önképzés s ezen cél elérése vita esték rendezését tartja szükségesnek.

Várady Zsigmond dr. ezzel szemben *szakelőadások* tartását javasolta, míg Radl és Kepes az elnöknek az indítványát pártolták.

Perjéssy dr. azt indítványozta, hogy egy egészen önálló egyesület alakítsanak, amelynek saját helyisége lenne könyvtárral s szaklapokkal. Kiss Dénes ügyvéd szintén ezt az eszmét pártolta.

Ezen kérdés körül hosszú eszmecsere folyt, aminek végeztével ezen kérdések eldöntésére egy öt tagú bizottságot küldtek ki, melynek elnökévé Radl Ödönt, jagjaivá pedig Várady Zsigmondot, Berkovits Ferenczet, Perjéssy Mihályt és Perczel Dezsőt drt. választották meg.

A gyűlés az elnök elterelésével ért véget.

Uri kaszinó Szalacson. Biharvármegye érmihályfalvai járásában, az utóbbi időkben szép fejlődésnek indult Szalacs nagyközségében számos taggal megalakult az uri kaszinó. A tisztviselőség a következőképp alakult meg: elnök Király Károly községi főjegyző, alelnök Hóza János róm. kath. plebános, háznagy Szele Béla gyógyszerész, pénztárnok: Nagy Imre ev. ref. lelkész, jegyző Bencsik Endre. Ezenkívül választmányi tagoknak lettek megválasztva: Márk Lőrincz róm. kath. kántor, Mórincz István őrpáncsnok, Ehrenfeld Jakab bérlő, Tóth Miklós ev. ref. tanító és Császár Ferencz róm. kath. tanító. Az alapszabály jóváhagyása a miniszteriumról megérkezett s a Kaszinó működését f. hó 18-án már meg is kezdte.

Új olvasó egyesület. Derecskén polgári olvasó kör alakult. Zákány Lajos elnök, Bence Péter jegyző.

SZINHÁZ.

A kolozsvári szintársulat szervezése. A kolozsvári szintársulat szervezését — mint lapunknak írják — Bölöny József intendáns még nem fejezte be, hanem remélik, új évre már teljes lesz a társulat névsora. Bölöny Józsefet most várják haza szervezési utjából. A szintársulatnak a szezon nagyon fényesen beütött. Még ilyen pártolás és természetesen ehhez képest bevétel nem igen volt Kolozsvárott a szintársulatnak. Napról-napra telt ház előtt játszanak.

TAVIRATOK.

Szilágyi Dezső nyílt levele.

Budapest, decz. 21- (Saj. tud. táv.) Szilágyi Dezső a magyar képviselők kimagasló alakja, a politikai körökben igen nagy feltűnést keltő nyílt levelet intézett választóihoz, melyben ismerteti a politikai helyzetet, az ellenzék követeléseit bizalmatlanságának okait és fokozódott ingerültségét.

Ilyen körülmények között legfőbb érdeke lett volna a kormánynak és pártjának a törvénytelen állapot kikerülése. Erre jött a Tisza Kálmán javaslata.

Ezen törvénytelenységért előre fölmennyent adni nem lehet. Az a tan pedig, mely a klubb határozatát a képviselőházi határozatok politikai jelentőségének értékével felruhazza — egyenesen *alkotmányellenes*, illuzióriussá teszi a miniszteri felelősséget, a képviselők ellenőrző kötelességét.

Veszedelemes praecedens ez! Miképp lehet a törvényeket klubbhatározatokkal megkerülni. Az ország mely joga lesz biztos ily eljárás után.

Mi lett volna az orvosság, mely által az ellenzék ingerültsége meg lett volna szüntetve? A választások szabadságának biztosítása az abban való pártatlan bírás-

kodás által, a közigazgatási üldözéseket, melyek ma is napirenden vannak, megszüntetni.

A kiegyezési kérdések megoldásában a közjogi pártokkal sokszor lehetett volna együtt haladni. Csak határozottság kellett volna. Bánffy br. miniszterelnök ezen irányban kísérletet is tett, ígéretet is tett az ellenzéknek, de az ellenzék csakhamar gyanakodni kezdett, mert azt veszi észre, hogy rászédetett.

A miniszterelnök kijelentései megerősítik azt, hogy a régi állapoton nem lesz segítve. Behozhatja a miniszterelnök a klotürt, de az országos bajokat mindezzel még nem orvosolja.

Mindenki ismeri az állami kizsákmányolásokat, melyek mind a politikai támogatás eredményei. Ha ezen bonyodalomból a kibontakozásra br. Bánffy miniszterelnök személyisége nem alkalmas, másra kell ruházni ezen nagyfontosságú feladat megoldását.

Hany kormányelnök hagyta oda állását az ország érdekeiért, *holott a korona bizalmát bírta* mint ez, de gyöngének érezte magát.

Kétségkívül a kisebbség áthágtá a korlátokat, de a többség meg figyelembe sem vette az állapotok orvoslását. Híve annak, hogy a házszabályok oly módon revideáltassanak, hogy benne a többség akarata érvényesíthessék s miért nem tették azt eddig?! Végül a szabadelvű eszmék tántoríthatatlan hívének vallja magát.

Bánffy terve.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) A »N. Fr. Pr.« megerősíti azon hírt, hogy Bánffy br. miniszterelnök új évre vissza vonja az összes javaslatokat és csak egyetlen szakaszból álló javaslatot nyújt be a clotürről.

Bartha Miklós mint a Petőfi társaság tagja.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) A petőfi társaság ma tartott ülésén Bartha Miklós orsz. gyűlési képviselőt egyhangulag tagságra jelölte.

Szabadelyűek gyűlése és az egyetemi ifjak.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) A fővárosi szabadelvű párt f. hó 22-én tartandó népgyűlésükre meghívták az egyetemi ifjakat is. Az egyetemi ifjuság felháborodva utasította vissza a meghívást.

A bukás miatt.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) Maszák Hugó, a főrendiházi napló szerkesztőjének fia, a ki a reáliskola nyolczadik osztályát járta, mérget ivolt s az iskolában meghalt. Tettének oka a bukástól való félelem volt.

A Reichsrath elnapolása.

Bécs, decz. 21. »Wiener Zeitung« nem hivatalos részében a következőket jelenti: A miniszterelnök a reichsrath mindkét házában elnökségéhez átiratot intézett, amelylyel a reichsrath üléseit ő Felsője megbízásából elnapolja. (Magyar Táv. Ir.)

Kloch vád alatt.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) A legközelebbi választások ideje alatt a kormány hivatásos választási elnöke a választókerületben *Kloch* br. állomásfőnök volt, ki ez alkalommal oly hallatlan visszaéléseket követett el, hogy az egész ország fölháborodását keltette fel. E törvénytelen ségek miatt feljelentés adatván be, a pozsonyi kir. tábla elrendelte az illető hirhedt férfit *vád alá helyezését*.

A franciaországi események.

Páris, decz. 21. A »Journal« szerint Forzinettit, a Cherche Midi katonai fogház volt parancsnokát, tegnap este nem hallgatták ki, hanem csak ma fogják kihallgatni.

A titkos dossiernek a semmitőszékhez való áttétele módjáról még nem határoztak.

Hir szerint a semmitőszék büntető tanácsának több tagja hajlandó Esterházy-nak *salvus conductust* adni. (Magy. Táv. Iroda.)

A troppai cseh gimnázium.

Bécs, decz. 21. A »Wiener Zeitung« közzé teszi a cseh nyelvű új troppai állami gimnázium igazgatójának és tanári karának kinevezését. (Magyar Táv. Ir.)

A spanyol válság.

Madrid, decz. 20. Sagasta miniszterelnök állapota jobbra fordult. Montero Rios holnap valószínűleg tanácskozni fog vele. Tegnap számos tábornok és politikus meglátogatta Blanco tábornagyot. Holnap a régens-királyné fogadja Blancot.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet a b.-ujfalui gyújtogatások ügyében. A b.-ujfalui szenczációs két gyújtogatási ügyben ma fogja meghozni a törvényszék az ítéletet. A törvényszék hétfőn és kedden tárgyalta ezt az ügyet s a két napi tárgyaláson a bizonyítási eljárást befejezést is nyert, a perbeszédék s az ítélet hozatala azonban a mai napra maradt.

A folytatólagos tárgyalás 9 órakor kezdődik az esküdtzéki nagyteremben.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 21.

Micsoda aki a repülő hollandi hajóján van! kiáltá Antal elborzadva. Ne mond azt drágám!

De hisz az oly rettenetes sors! Azt mondják a viharos tengert kell járniok mindig kivéve minden hetedik évet, amikor a kapitány szárazra jön hogy egy szerető szívet keressen hiába! Bizony ez rettenetes!

Az pedig éppen karácsony reggelén van, tizenkét óra után, hogy szárazra jön. No nézze meg az ember! mondá Antal akarata ellenére is meghatva az eszme ünnepélyes voltától.

De Parr Amos, türelmetlenkedve beszélgetésük kísérteties fordulata fölött idején valónak találta közbeszólni.

Vén asszony mese az, mondá tekintéllyel de jó kedvvel. És ha azt mondják is Antal meg Seth kapitány, hogy ők látták a kísértet hajót, hát fiam ez nem első eset, hogy valaki többet lát, mint szomszédja, ugye Antal?

Antal nevetett s megtapogatta a szeszes palackot.

— Egy ilyen látcső segítségével, mint ez ugy-e? Jó, jó, látni annyi, mint hinni s ez időtől fogva én fölhagytam a tengerrel és szellemeivel s másféle szellemekkel kezdtem el foglalkozni.

E perczben több rendbeli berregés halaszott a kakukk-óra házából, tudtul adva, hogy a madár ismét erőlködik bár hasztalan jelezni az időt. Fölpillantottak, az óramutató tizenkettőn állott.

A kis szatócs fölemelkedett.
— Töltsétek meg poharatokat s igyatok karácsony örömeire!

Gőzölgő folyadékokkal telt poharak jártak körül; még a leányoknak is volt mit szűrőcsölniök. Mind fölláltak mosolyogva várakozással.

Ekkor a kakukk, nagy küzdelmek között tizenkét gyöngye ütést mért az ajtóra, amely erősen megrázkódott, de nem nyílt ki, majd eldűtötte az óra a tizenkettőt.

Önkénytelenül mind ajkukhoz emelték poharukat s ittak. Majd letéve azokat egymáshoz siettek s élénken megrázták egymás kezét. S E perczeken gyöngéd kopogás hallatszott.

— Mordizon adta mi már ez kiáltá Antal idegesen rezzenve meg.

Bizonyosan valamelyik szomszéd mondá Amos: ilyenkor akar üdvözölni bennünket Atyja intésére Mártha kiment.

No há Thetch széllal jön vissza kiáltott utána Antal, csak hívj engem majd kiadom karácsonyi porcióját!

Egy percz mult el; Hallották aztán nyilni a külső ajtót, s beszéd hangját. Erre Mártha visszatért, egy magas férfit vezetve be kinek arczát lompos kalap árnyékolta be, alakját ehez utazó köpenyeg fedte, fehéren a frissen esett hótol.

VII. FEJEZET.

Vanderdecken Fülöp.

Amely pillanatban az idegen belépett, megszólította Parr Amost mély dallamos hangon erősen idegen kiejtéssel.

— Bocsánat, hogy e magánkörbe betolakodtam. Ne hagyják magukat zavartatni, kérem.

Ezeket mondva levetette kabátját s levetette hóborított kalapját. A tüzfény rávetődött arcvonásaira, úgy hogy most már mind láthatták.

Aradine barna volt, de tiszta és sápadt, [haja koromfuzete s kissé hosszú; arcvonásai rendkívül szépek voltak de bizonyos megszokott humorsággal borítva, szemei különösen láthatók és élesek. Fekete bajuszt s rövidre vágott matrőszakálat viselt; föleiről kis arany karikák lógtak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya tegnap délután 3 órakor, gyűlést tartott Szabó József elnöklete alatt.

Jelen voltak még Nagy Lajos alelnök, Beöthy László, Bereczky Géza, Ambrózy Márton, Hirschman Konrád, Kornstein Hermann, Markovics Antal, Papp Imre, Szahlander Károly és Vidovich György választmányi tagok, Márkus László e. pénztárnok s Weingärtner Andor e. titkár.

Szabó József elnök a tagokat üdvözölvén megnyitja a gyűlést. A titkár pedig előterjeszti a tárgysorozat pontjait:

A földmivelésügyi miniszter felhívta a gazd. egyesületet, hogy figyelmeztesse a gazdaközöniséget, hogy az állatok bélyegezésével az állatok bőre csökkenése miatt a bélyeget ne az állatok törzsére süsse, hanem az állatok szarvára, vagy állkapczájára. Megkiváltott az elnökség, hogy ez értelemben a gazdaközöniséghez felhívást intézzen. A földmivelésügyi miniszterium a mult évi működéséről szóló jelentését 20 példányban megküldötte. A könyvtárba helyezték. A földmivelésügyi miniszter Molnár István fatenyésztés czimű munkáját 15 példányban s a munkás törvényt magyarázó füzeteket 500 példányban megküldötte. A téli felolvasások alkalmával a gazda közönység között kiosztatni határoztattak.

A földmivelésügyi miniszter *Erzsébet* királyné emlékének megörökítése czéljából felhívja az egyesületet, hogy ligetek létesítése és fák ültetése czéljából indítson mozgalmat. Igazgató megbizta az elnökséget, az *egyleti kertben* létesítsen *Erzsébet* királyné emlékezetére és azt *szerveze Erzsébet ünnepnek* s erről tegyen a miniszternek jelentést.

A pénzügyi miniszter a *központi hitelszövetkezet* alakulógyűlésre meghívót küldött. Az elnökség ezzel kapcsolatosan jelenti, hogy ezen alakuló gyűlésre az egyesület képviselőül *Örley Kálmánt* kérte fel. Az igazgató választmány meghívta az elnökséget, hogy tekintve azt hogy a központi szövetkezet van hivatva a vidéki szövetkezetek szervezését kezdeményezni, hozassa tudomására a központi szövetkezetnek hogy vármegyénkben a szervező bizottság meg alakult és kérje fel, hogy ennek működésére nézve utmutatásokkal szolgáljon. Evvel kapcsolatosan előterjeszti a titkár, hogy a szervezőbizottság tagjai közül a mult választmánygyűlés jegyzőkönyvéből *Bernáth István* neve tévedésből kimaradt kéri a választmányt miszesint ennek pótlása végett itt adjon kifejezést annak, hogy Bernáth Istvánt a szervezőbizottságból, t. tagul beválasztotta. Az igazgató választmány az indítványt elfogadta.

A gazdasági egyesületek országos szövetése az évi rendes közgyűlésre meghívót miután az elnökség gondoskodott az egyesület képviselteséről — tudomásul vétetett. Az Országos gazdasági egyesület gróf Festetic György szoborra való adakozására felhívást küld. Az igazgató választmány ezen czélra 20 frtot szavazott meg. Az országos gazd. egyesület felhívta az egyesületet, hogy jelölje meg azon állomásokat, hol *nagy mennyiségű gyümölcs* kerül szállítás alá, hogy az államvasutak megfelelő gyümölcs szállítási kocsiokról gondoskodhasson. Az igazgató választmány az alábbi állomásokat jelölte meg. Nagyvárad, Diószeg, Érmihályfalva, Székelyhid, Léta, B.-Ujfalu.

Előterjesztették a vármegyében tartandó népies felolvasások tervezetét, melyek szerint a vármegyében 8 községben lesz felolvasás és előadás tartva s azonkívül Nagyváradon is lesz tartva egy felolvasás és előadás. A részletes tervezetet közelebb közöljük erre vonatkozólag.

Málnásy Ferencz kerületi állattenyésztési felügyelő a községek részére beszerzendő tenyészállatok iránt a vármegye alispánjához kiterjesztett javaslatát pártolás és hozzájárulás végett megküldi. Az igazgatóválasztmány a kerületi állattenyésztési felügyelő javaslatát magáévá teszi s hozzájárul ahhoz, hogy évenként a tavasz elején tenyészállatvásár tartassék, melyhez az egyesület díjjal is bozzájárul. Megbizt az elnökséget, hogy keresse meg a felügyelőt, miszerint kellő időben juttassa az egyesületnek tudomására szükséglenő tenyészállatok számát, hogy azt a gazdaközöniséggel tudathassa. Előterjesztették a sopronmegyei magyar kölcsönös állatbiztosító szövetkezetek alapszabályainak tervezete. Az igazgató választmány kimondja, hogy nagyon szükségesnek tartja egy állatbiztosító szövetkezetnek létesítését.

Előterjesztették Nagyvárad város tanácsának átirata az epreskert bérszerződésük megkötésének tárgyában. Megbizatik az elnökség, miszerint a szerződést kösse meg a várossal.

Bley Lajos és *Lichicheim* Samu rendes tagokká felvették.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Beöthy* László és *Szahlander* Károlyt kérték fel.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, december 21.

Az irányzat gyenge	
Osztrák hitel	358.50
Magyar hitel	389.15
Allamvasut	369.10
Rimamurányi	283.50
Magyar jelzálog	228.80
Salgótarjáni	604.—
Wagon-kölcsön	282.25
Villamos vasut	279.50
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	366.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Értéktőzsde.

B é c s, december 21.

Az irányzat nyugodt	
Osztr. hitel	559.—
Magyar hitel	588.—
Allamvasut	364.1/2
Birodalmi márka	58.97

Budapest, december 21.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	9.53
Uj tengeri	4.84
Rozs őszre	8.28
Zab őszre	5.92
Tengeri augusztusra	
Buza októberre	

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,0%	119.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,0%	100.—
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.—
Osztrák járadék papirban	100.85
Osztrák járadék ezüstben	100.85
Osztrák korona járadék	1.20
Osztrák magyar bankrészvény	915.—
Magyar hitelbankrészvény	391.25
Osztrák hitelintézeti részvény	360.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	369.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	954.—
Német birodalmi márka	58.95
London vista	120.50
Párisi vista	4762.50
20 márkás arany	1180

SZERKESZTŐI PÓSTA.

M. J. Németh-Mokra. Legyen nyugodt, mi is olvastuk azt a kritikát. De ilyen dolgokban az az elvünk, hogy a mi magunk nem olvastunk valamely munkát, nem mondunk arról bírálatot. Mi eddig 3 füzetet kaptunk a műből, mihelyt egy nagyobb rész a kezünkben lesz, kiadjuk azt ismertetni olyan történetírónak, aki alaposan elbánc vele. Az eddigiekből csak annyit látnak, hogy nem elég önállósággal használja Ribáry művét.

Udvarhelyi tudósító. A mozsárgyuk ellopása érdekes diákiesiny lehetett, de — 3 hetes ujdonságot nem közlünk.

Rhédei kerti felügyelőség. Helyben. A beküldött értesítést tárgyhalmazz miatt holnap szünetben közöljük.

A szerkesztővel közli:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legalkalmasabb

karácsonyi és új évi ajándék, a magy. kir. szab. oszt. sorsjáték.

Kapható:

KISS DÁVID,
egyedüli főelárusító.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvéllal és pontosan teljesít egy helybeli, mint **vidéki** mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket **mérsékelt** árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében, rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott karácsonyfa díszítési cikkeket, habcsukorkákat, díszes bonboniereket, friss sütemény, teakenyér és piskóta kapható.

Herschmann Fülöp

cukrász.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca.

Finom bonbon, salon cukorkák, pörkölt mandola, fehér mályva, barna maláta és egyéb más cukrok. Promunz, saját készítményű torták, irós tészták, theasütemények, kalács, habcsók, mindennemű sütemények, szép és nagy választékban kaphatók cukrászüzletben.

Ugyanott karácsonyfa díszítési cikkeket, habcsukorkákat, díszes bonboniereket, friss sütemény, teakenyér és piskóta kapható.

Pontos és szolid kiszolgálásra magát a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlja

Herschmann Fülöp,

cukrász.

Nagy-Teleky-utca.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Újságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL” kiadóhivatala.

Legelősből és legelőszertől

karácsonyi ajándék

Újságírók-Sorsjegy

melylyel

1. KORONA

ért

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Mint en sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 hó záson játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Újságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL” kiadóhivatala.